

Sytuacja na rynku kredytowym wyniki ankiety do przewodniczących komitetów kredytowych

III kwartał 2013

Podsumowanie wyników ankiety

Kredyty dla przedsiębiorstw

- Polityka kredytowa: niewielkie zaostrzenie kryteriów dla kredytów długoterminowych; wzrost wymagań co do zabezpieczeń i wzrost marż dla kredytów o podwyższonym ryzyku; wydłużenie maksymalnego okresu kredytowania i obniżenie kosztów pozaodsetkowych.
- Popyt na kredyt: niewielki wzrost popytu na kredyty krótkoterminowe dla dużych przedsiębiorstw.
- Oczekiwania na III kwartał 2013 r.: brak zmian polityki kredytowej; niewielki wzrost popytu na kredyty dla dużych przedsiębiorstw.

Kredyty mieszkaniowe

- Polityka kredytowa: niewielkie złagodzenie kryteriów; wzrost marż.
- Popyt na kredyt: wzrost popytu na kredyty.
- Oczekiwania na III kwartał 2013 r.: niewielkie złagodzenie polityki kredytowej i niewielki wzrost popytu na kredyty.

Kredyty konsumpcyjne

- Polityka kredytowa: istotne złagodzenie kryteriów; podwyższenie maksymalnej kwoty kredytu, obniżka marż, wydłużenie maksymalnego okresu kredytowania.
- Popyt na kredyt: istotny wzrost popytu na kredyty.
- Oczekiwania na III kwartał 2013 r.: istotne złagodzenie polityki kredytowej i wzrost popytu na kredyty.

Po raz pierwszy od czterech kwartałów banki złagodziły część warunków kredytowych w segmencie kredytów dla przedsiębiorstw. Ich zdaniem wpływ na tę zmianę miało m.in. uruchomienie rządowego programu *Portfelowej Linii Gwarancyjnej De Minimis*. Jednocześnie zmniejszył się odsetek banków, które identyfikowały podwyższone ryzyko związane z przyszłą sytuacją gospodarczą oraz sytuacją w poszczególnych branżach. Negatywnie na popyt na kredyty oddziaływały zmiany kryteriów kredytowych oraz niższe zapotrzebowanie na finansowanie inwestycji. Do czynników wspierających popyt banki zaliczyły zatory płatnicze i wydłużenie terminów płatności.

Kolejny kwartał z rzędu banki deklarowały podwyższenie marż na kredytach mieszkaniowych. Mimo to popyt na kredyty mieszkaniowe wzrósł, co banki tłumaczyły ograniczeniem dostępności tego rodzaju kredytów w innych bankach oraz aktywnymi działaniami sprzedażowymi i marketingowymi.

Banki istotnie złagodziły politykę kredytową w segmencie kredytów konsumpcyjnych, co było związane przede wszystkim z wdrożeniem zapisów znowelizowanej Rekomendacji T. Zdaniem banków złagodzenie kryteriów i warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych przyczyniło się do wzrostu popytu na ten rodzaj finansowania.

Syntetyczne wyniki ankiety

Celem ankiety jest określenie kierunku zmian polityki kredytowej, tj. kryteriów i warunków udzielania kredytów, a także zmian popytu na kredyty w polskim systemie bankowym. Kryteria udzielania kredytów są rozumiane jako ustalone przez bank minimalne standardy zdolności kredytowej, jakie musi spełnić kredytobiorca, aby uzyskać kredyt. Warunki udzielania kredytów są to cechy umowy kredytu uzgadniane przez bank i kredytobiorcę, w tym marża odsetkowa, pozaodsetkowe koszty kredytu, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenia i maksymalny okres kredytowania.

Ankieta została skierowana do przewodniczących komitetów kredytowych banków. Uzyskane odpowiedzi mogą nie uwzględniać stanowiska innych pionów banku niż pion kredytowy. Ankieta została przeprowadzona na przełomie czerwca i lipca 2013 r. **wśród 27 banków, których łączny udział należności od przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w portfelu sektora bankowego wynosi 81%.**

Agregacja danych, które posłużyły do prezentacji wyników, polegała na policzeniu ważonych struktur procentowych odpowiedzi oraz procentu netto, czyli różnicy między strukturami obrazującymi przeciwne tendencje. Zgodnie z przyjętą metodyką, słowa określające ilość (większość, połowa, znaczący, istotny odsetek banków, etc.) odnoszą się do ważonych struktur procentowych, a nie do liczby banków. Wyrażenie „większość banków” należy więc rozumieć jako „ważona aktywami większość banków”. Szczegóły dotyczące metodyki obliczeń przedstawiono w załączniku nr 1.

Jeżeli nie zaznaczono inaczej, przytaczane w tekście liczby oznaczające banki raportujące daną zmianę polityki kredytowej bądź popytu na kredyt odnoszą się do procentu netto.

Poniżej przedstawiono tendencje w zakresie stosowanej przez banki polityki kredytowej oraz kształtowania się popytu w II kwartale 2013 r., jak również przewidywania banków na III kwartał 2013 r.

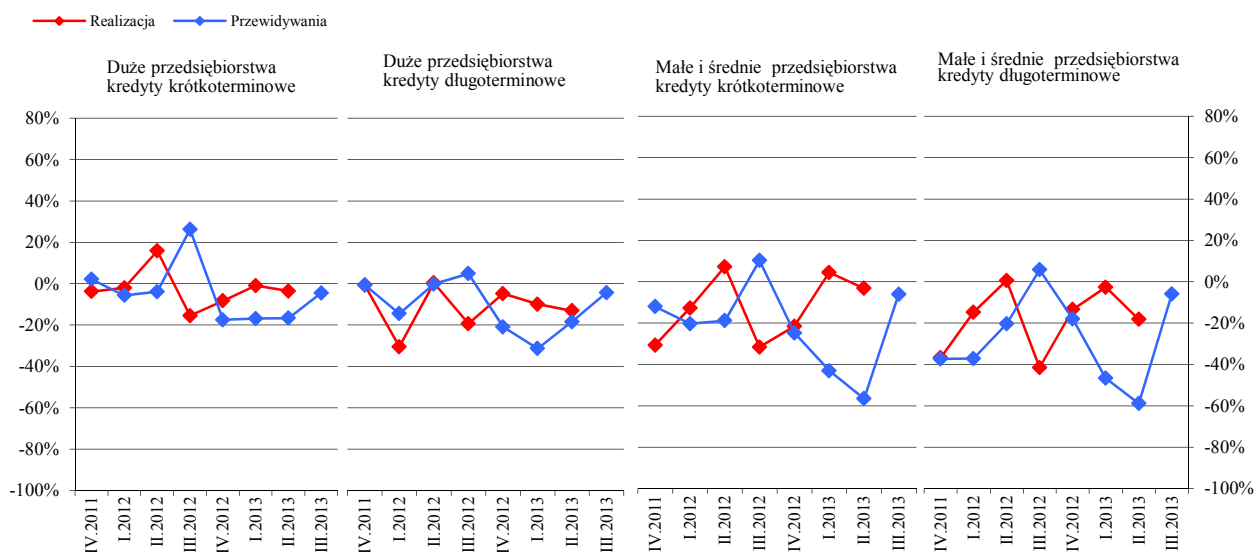
Kredyty dla przedsiębiorstw

W II kwartale 2013 r. część ankietowanych banków zastrzyła kryteria udzielania kredytów długoterminowych dla przedsiębiorstw (zob. wykres 1). W przypadku kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw zastrzeżenie zadeklarowało około 18% banków, zaś w przypadku dużych przedsiębiorstw około 13% banków. Odpowiednio jedna czwarta i trzy czwarte banków, które udzieliły takiej odpowiedzi, określiło zastrzeżenie jako znaczne¹. W ujęciu netto polityka kredytowa w segmencie kredytów krótkoterminowych nie uległa istotnym zmianom, jednak w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw odpowiedzi banków były zróżnicowane.

Na koniec I kwartału 2013 r. banki przewidywały silniejsze zastrzeżenie kryteriów kredytowych, które dotyczyło w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw.

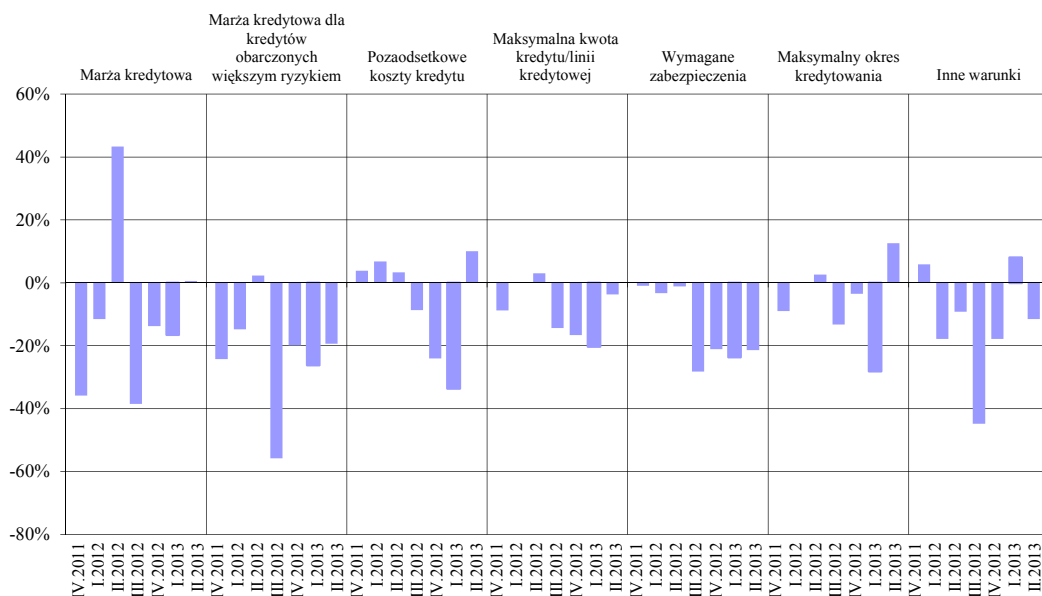
¹ Banki dysponują możliwością gradacji zmian kryteriów (warunków) udzielania kredytów. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: kryteria (warunki) zostały znacznie zastrzeżone, kryteria (warunki) zostały nieznacznie zastrzeżone, kryteria (warunki) nie zostały zmienione, kryteria (warunki) zostały nieznacznie złagodzone, kryteria (warunki) zostały znacznie złagodzone.

Wykres 1
Kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

Uwaga: wykresy zawarte w niniejszym opracowaniu przedstawiają procent netto. Dodatnią wartość procentu netto należy interpretować jako złagodzenie polityki kredytowej lub wzrost popytu na kredyty, a ujemną wartość procentu netto – jako zaostrzenie polityki kredytowej lub spadek popytu na kredyty. Szczegółowy opis metodyki obliczeń zawiera Załącznik 1.

Wykres 2
Warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

W porównaniu z poprzednim kwartałem zmniejszył się odsetek banków, które zaostrzały warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw (zob. wykres 2). Ankietowane banki deklarowały przede wszystkim zaostrzenie w zakresie wymaganych zabezpieczeń (procent netto około -21%) oraz marż pobieranych od kredytów o podwyższonym ryzyku (procent netto około -19%). Na zaostrzenie warunków nieuwzględnionych w ankiecie

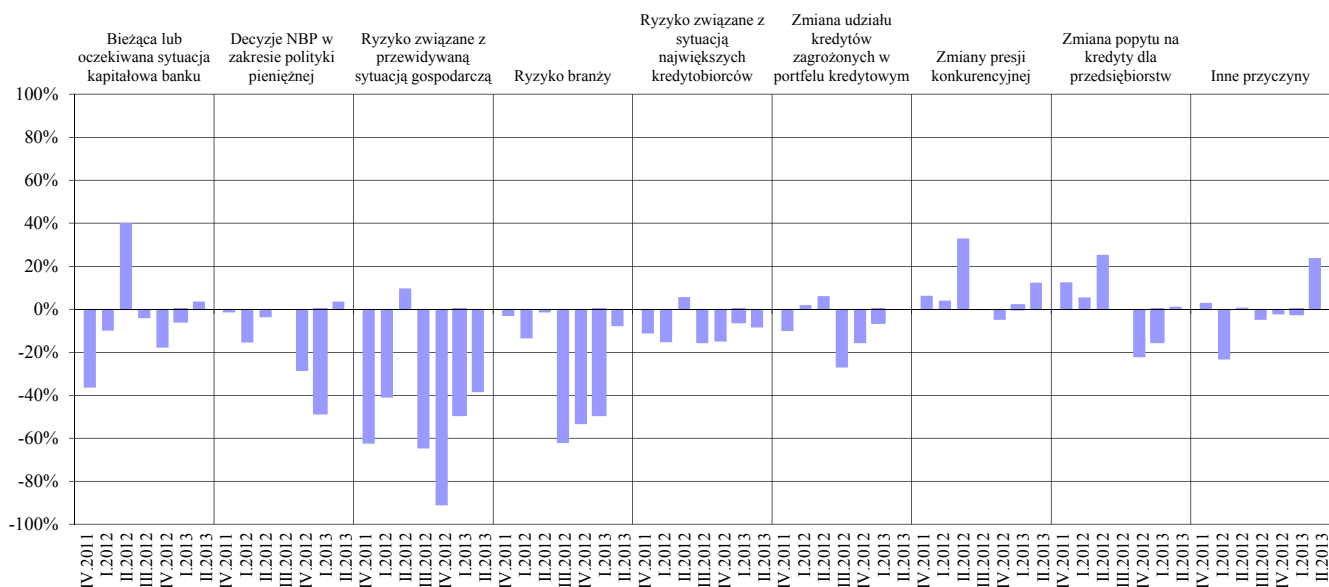
wskazało około 12% banków, zaliczając do nich m.in. podwyższenie wymogów dokumentacyjnych wobec małych przedsiębiorstw, zmiany w ocenie finansowej przedsiębiorstw oraz w zakresie stosowanych wskaźników LtV².

Po raz pierwszy od roku banki złagodziły w ujęciu netto warunki kredytowe w zakresie maksymalnego okresu kredytowania i pozaodsetkowych kosztów kredytów. Odpowiedzi takiej udzieliło odpowiednio około 13% i 10% banków.

W opinii banków w dalszym ciągu głównym czynnikiem wpływającym na zaostrzenie polityki kredytowej było ryzyko związane z przewidywaną sytuacją gospodarczą (procent netto około -39%, zob. wykres 3). Odsetek banków udzielających takiej odpowiedzi obniżył się jednak drugi kwartał z rzędu. Jednocześnie około jedna piąta banków, które wymieniły ten czynnik, określiła jego wpływ na politykę kredytową jako znaczny³. W II kwartale 2013 r. istotnie zmniejszyła się grupa banków wskazujących na podwyższone ryzyko poszczególnych branż. W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 8% banków, jednak odpowiedzi były zróżnicowane. Do branż o podwyższonym ryzyku banki zaliczyły budownictwo, przemysł maszynowy, branżę motoryzacyjną, transportową, hotelową, restauracyjną oraz związaną z energią odnawialną. Pozostałe czynniki nie miały zdaniem banków istotnego wpływu na politykę kredytową wobec przedsiębiorstw.

Niemal jedna czwarta banków stwierdziła, że na złagodzenie polityki kredytowej miały wpływ czynniki nieuwzględnione w ankiecie. Banki wymieniły wśród nich przede wszystkim uruchomienie rządowego programu *Portfelowej Linii Gwarancyjnej De Minimis* oraz spadek kosztów płynności. Wpływ na złagodzenie polityki kredytowej miały również zmiany presji konkurencyjnej, na które wskazało około 12% ankietowanych banków.

Wykres 3
Przyczyny zmian polityki kredytowej

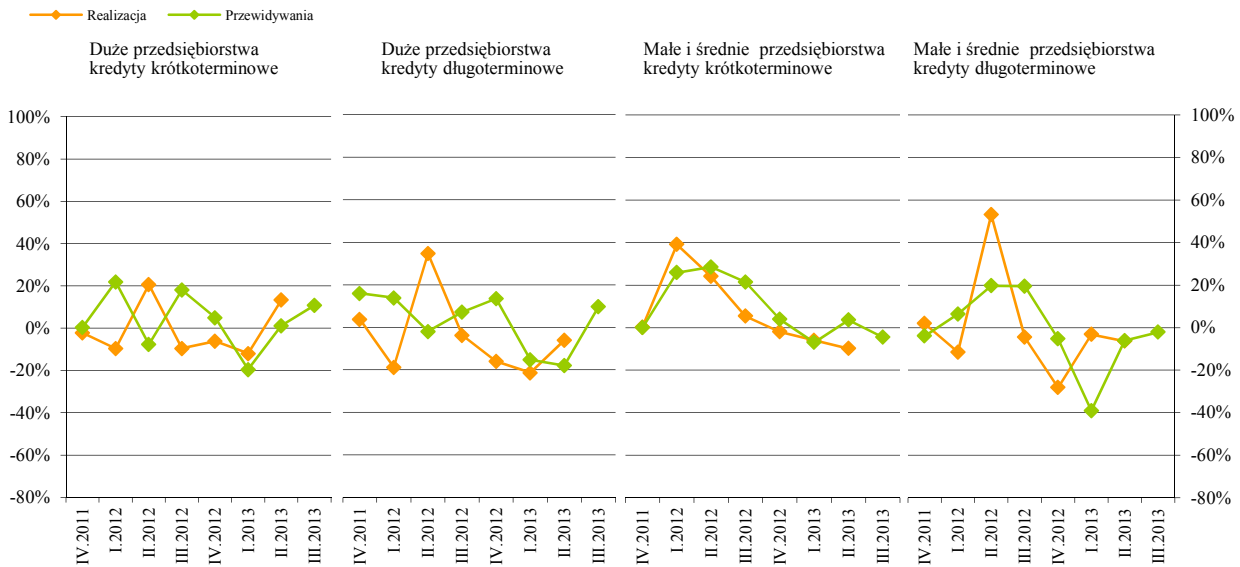

² Zgodnie z definicją stosowaną w ankiecie, wymienione przez banki przykłady zaostrzenia polityki kredytowej dotyczą kryteriów udzielania kredytów. Ze względu na ich błędną klasyfikację przez banki, na wykresie 2 zostały przedstawione w kategorii „Inne warunki”.

³ Banki dysponują możliwością gradacji siły wpływu poszczególnych czynników na zmiany polityki kredytowej. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej, nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej, brak wpływu na zmiany polityki kredytowej, nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej, znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej.

W ujęciu netto banki odczuły niewielki wzrost popytu jedynie w segmencie kredytów krótkoterminowych dla dużych przedsiębiorstw (procent netto około 13%, zob. wykres 4). W pozostałych kategoriach kredytów dla przedsiębiorstw popyt obniżył się w niewielkim stopniu, jednak odpowiedzi były zróżnicowane. Jednocześnie większość ogółu banków nie stwierdziła żadnych zmian popytu w II kwartale 2013 r.

Wykres 4
Popyt na kredyt dla przedsiębiorstw

Wykres 5
Przyczyny zmian popytu na kredyt dla przedsiębiorstw

Banki, które odczuły spadek popytu tłumaczyły go przede wszystkim zmianami warunków kredytowania przedsiębiorstw (procent netto około -35%, zob. wykres 5). W porównaniu z poprzednim kwartałem istotnie obniżył się odsetek banków, które wskazywały na zmiany zapotrzebowania na finansowanie środków trwałych i inwestycji. W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 30% banków, jednak odpowiedzi były zróżnicowane –

zdaniem około jednej piątej *ogółu* banków czynnik ten miał wpływ na wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw. Do czynników negatywnie wpływających na popyt banki zaliczyły również wykorzystanie przez przedsiębiorstwa alternatywnych źródeł finansowania (procent netto około -19%), przede wszystkim w postaci kredytów z innych banków oraz nie-bankowych instytucji finansowych. Po około 12% ankietowanych banków wskazało na zmiany kryteriów udzielania kredytów dla przedsiębiorstw oraz zmiany zapotrzebowania na finansowanie związane z restrukturyzacją długu.

W opinii ankietowanych banków do wzrostu popytu na kredyty dla przedsiębiorstw przyczyniły się czynniki nieuwzględnione w ankiecie (procent netto około 44%). Banki zaliczyły do nich przede wszystkim skutki zatorów płatniczych i wydłużania terminów zapłaty przez przedsiębiorstwa, oceniając jednocześnie ich wpływ na popyt jako znaczny⁴.

Zdecydowana większość banków nie przewiduje zmian polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw w nadchodzącym kwartale (zob. wykres 1). Zaostrzenie polityki kredytowej o nieznacznej skali zadeklarowały pojedyncze banki.

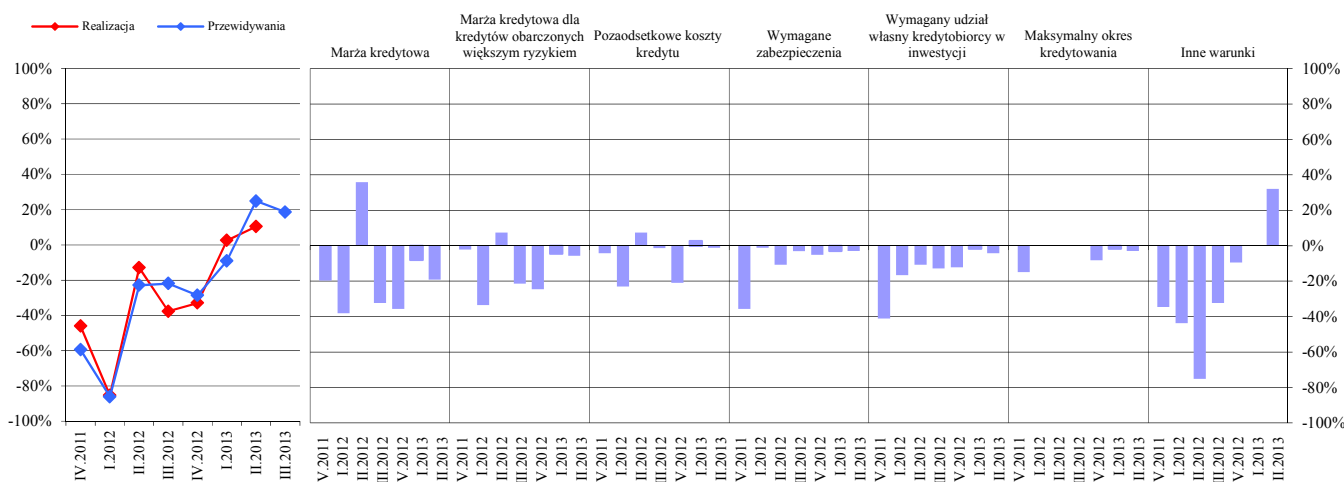
W III kwartale 2013 r. banki oczekują niewielkiego wzrostu popytu w segmencie kredytów dla dużych przedsiębiorstw (zob. wykres 4). W przypadku kredytów krótkoterminowych procent netto odpowiedzi wyniósł około 11%, zaś w przypadku kredytów długoterminowych około 10%. W opinii banków popyt w segmencie kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw nie ulegnie istotnym zmianom w nadchodzącym kwartale.

⁴ Banki dysponują możliwością gradacji siły wpływu poszczególnych czynników na zmiany popytu na kredyt. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na wzrost popytu, nieznaczny wpływ na wzrost popytu, brak wpływu na zmianę popytu, nieznaczny wpływ na spadek popytu, znaczny wpływ na spadek popytu.

Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych

W ujęciu netto banki dokonały niewielkiego złagodzenia kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych w II kwartale 2013 r. (procent netto około 10%, zob. wykres 6). Odpowiedzi były jednak zróżnicowane – około 10% ogółu banków zadeklarowało zaostrenie polityki kredytowej w tym segmencie. Na koniec poprzedniego kwartału banki zapowiadały złagodzenie kryteriów kredytowych o większej skali.

Wykres 6
Kryteria i warunki udzielania kredytów mieszkaniowych

Podobnie jak w poprzednich kwartałach banki podwyższyły marże na kredytach mieszkaniowych. Procent netto odpowiedzi wyniósł około 19%, przy czym około 22% ogółu banków zadeklarowało złagodzenie tego warunku. Niemal jedna trzecia banków wskazała na złagodzenie warunków nieuwzględnionych w ankiecie, wymieniając wśród nich głównie złagodzenie kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych i zmiany w ofercie produktowej⁵. Pozostałe warunki nie uległy istotnym zmianom w II kwartale 2013 r.

Banki, które zaostrzyły politykę kredytową uzasadniały to przede wszystkim decyzjami NBP w zakresie polityki pieniężnej (procent netto około -21%, zob. wykres 7). Ocena tego czynnika była jednak bardzo zróżnicowana – około 18% ogółu banków stwierdziło, że przyczynił się on do złagodzenia polityki kredytowej. W dalszym ciągu zaostrenie polityki kredytowej związane było z podwyższonym ryzykiem przyszłej sytuacji gospodarczej, które wymieniło około 14% banków. Pozostałe czynniki nie miały zdaniem banków wpływu na kształtowanie się polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych.

Ankietowane banki odczuły wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe w II kwartale 2013 r. (procent netto około 29%, zob. wykres 8). Jednocześnie około 14% ogółu banków określiło wzrost jako znaczny. Na koniec poprzedniego kwartału w ujęciu netto banki nie oczekiwały żadnych zmian popytu na kredyty mieszkaniowe.

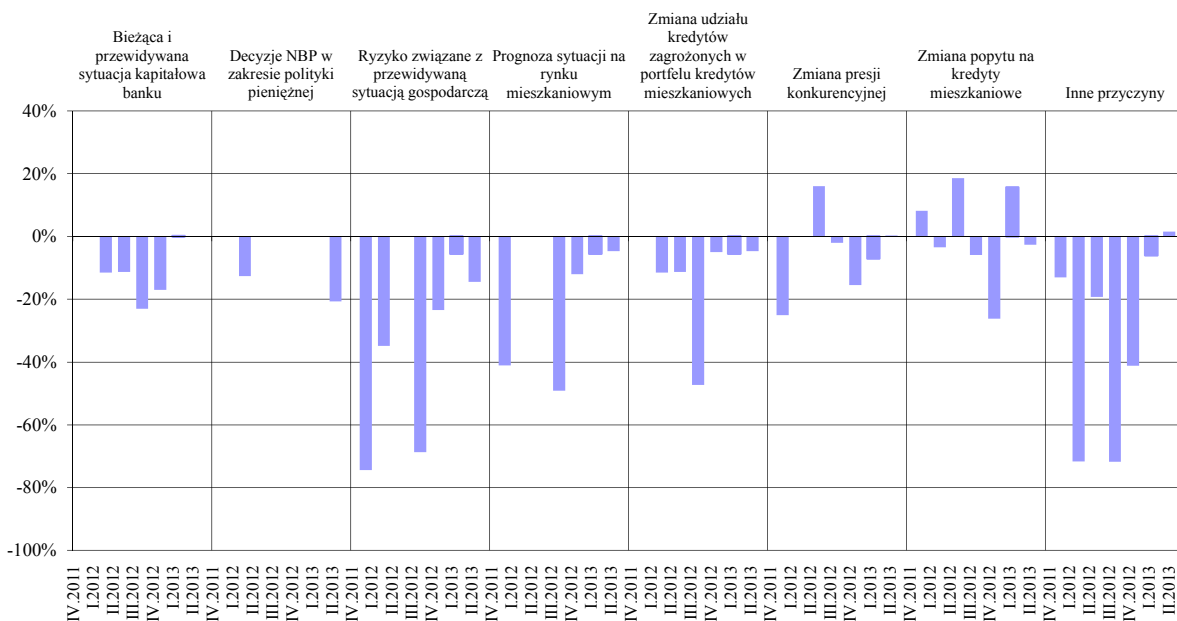
Największy odsetek banków jako przyczynę wzrostu popytu wskazał czynniki nieuwzględnione w ankiecie (procent netto około 38%). Banki zaliczyły do nich ograniczenie dostępności kredytów mieszkaniowych w innych bankach, aktywizację własnej sieci dystrybucji oraz kampanie marketingowe. Jedna czwarta banków tłumaczyła wzrost popytu zmianami w wydatkach konsumpcyjnych gospodarstw domowych, a około 21% poprawą wa-

⁵ Ze względu na błędną klasyfikację przez banki, wymienione przykłady zostały przedstawione na wykresie 6 w kategorii „Inne warunki”.

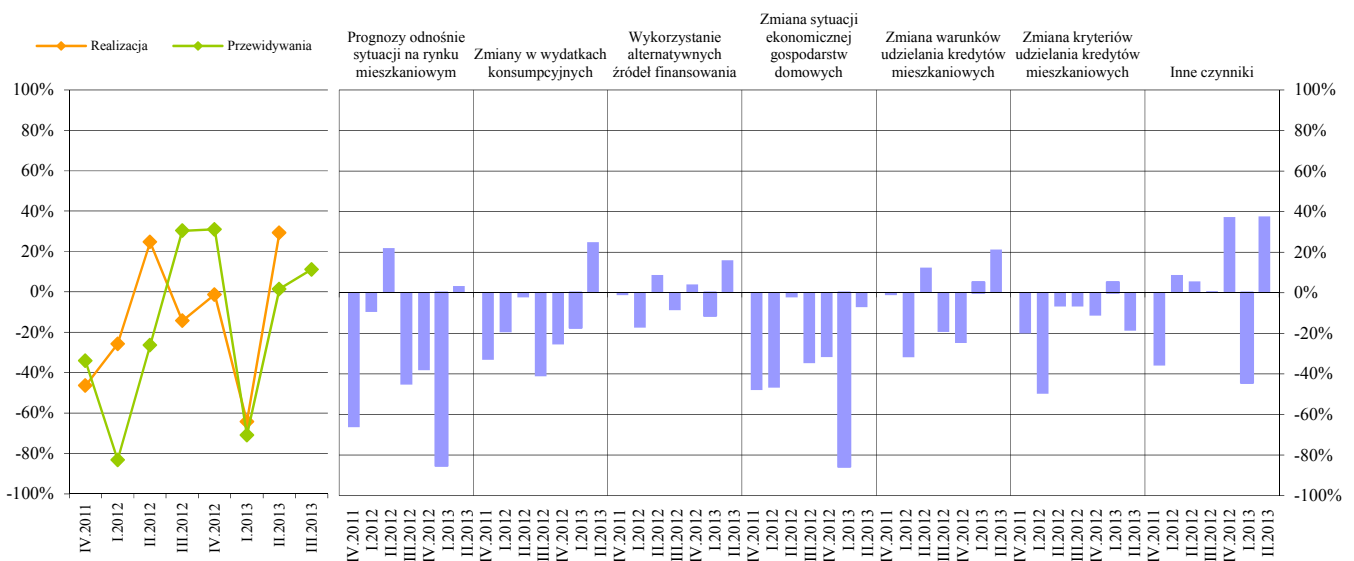
runków udzielania kredytów mieszkaniowych. Wykorzystanie alternatywnych źródeł finansowania wskazało około 16% banków, zaliczając do nich przede wszystkim kredyty z innych banków.

Banki, które odczuły spadek popytu tłumaczyły go zaostrzeniem kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych (procent netto około -19%). Około 15% *ogółu* banków określiło wpływ tego czynnika jako znaczny. W przeciwieństwie do poprzednich kwartałów do osłabienia popytu nie przyczyniły się prognozy sytuacji na rynku mieszkaniowym oraz zmiany sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych. W opinii ankietowanych banków czynniki te nie miały istotnego wpływu na kształtowanie się popytu na kredyty mieszkaniowe.

Wykres 7
Przyczyny zmian polityki kredytowej – kredyty mieszkaniowe

Wykres 8
Popyt na kredyty mieszkaniowe i przyczyny jego zmian

W ujęciu netto banki przewidują złagodzenie polityki kredytowej w nadchodzącym kwartale (procent netto około 19%, zob. wykres 6). Większość ogółu banków nie planuje jednak zmian w tym zakresie.

Ankietowane banki oczekują niewielkiego wzrostu popytu na kredyty mieszkaniowe w III kwartale 2013 r. (procent netto 11%, zob. wykres 8). Jednocześnie większość ogółu banków nie spodziewa się żadnych zmian popytu.

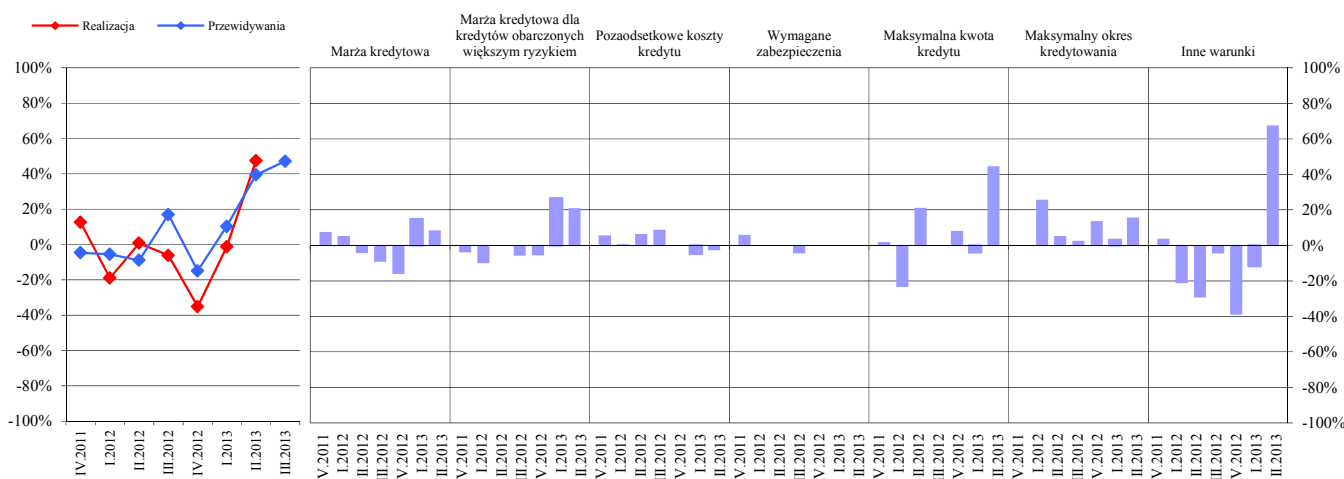
Kredyty konsumpcyjne dla gospodarstw domowych

Niemal połowa banków złagodziła kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych w II kwartale 2013 r. (zob. wykres 9). Odpowiedzi banków były zgodne z przewidywaniami wyrażonymi w poprzedniej edycji ankiety.

Złagodzenie polityki kredytowej dotyczyło również warunków, na których banki udzielały kredytów konsumpcyjnych. Największy odsetek banków podwyższył maksymalną kwotę oferowanych kredytów (procent netto około 45%). Jednocześnie banki dokonały obniżki marż, zarówno w przypadku kredytów obciążonych wyższym ryzykiem (procent netto 21%), jak i kredytów ogółem (procent netto około 9%). Pojedyncze banki tłumaczyły te zmiany decyzjami NBP w zakresie polityki pieniężnej. Wydłużenie maksymalnego okresu kredytowania zadeklarowało około 16% banków. Ponad dwie trzecie banków wskazało na warunki nieuwzględnione w ankiecie, jednak wymieniały one przede wszystkim uproszczenie procedur kredytowych związane z wdrożeniem znowelizowanej Rekomendacji T⁶. Pozostałe warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych nie uległy istotnym zmianom.

Wykres 9

Kryteria i warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych

Złagodzenie polityki kredytowej wynikało przede wszystkim z czynników nieuwzględnionych w ankiecie, do których banki zaliczyły nowelizację Rekomendacji T (procent netto około 69%, zob. wykres 10). Na zmiany presji konkurencyjnej wskazało około 13% banków, które odczuwały je wyłącznie ze strony innych banków. Poje-

⁶ Zgodnie z definicją stosowaną w ankiecie, wymienione przez banki przykłady zaostżenia polityki kredytowej dotyczą kryteriów udzielania kredytów. Ze względu na ich błędną klasyfikację przez banki, na wykresie 9 zostały przedstawione w kategorii „Inne warunki”.

dyncze banki tłumaczyły złagodzenie polityki kredytowej zmianami popytu na kredyty konsumpcyjne (procent netto 8%).

Banki, które zaostrzyły politykę kredytową uzasadniały to decyzjami NBP w zakresie polityki pieniężnej. W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 9% banków, jednak ocena wpływu tego czynnika była bardzo zróżnicowana (około 10% ogółu banków uznało, że przyczynił się on do złagodzenia polityki kredytowej).

Wykres 10
Przyczyny zmian polityki kredytowej – kredyty konsumpcyjne

Ankietowane banki odczuły istotny wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne w II kwartale 2013 r. (procent netto około 43%, zob. wykres 11). Na koniec poprzedniego kwartału takiej zmiany popytu oczekiwał nieznacznie wyższy odsetek banków.

Do przyczyn podwyższonego popytu banki zaliczyły przede wszystkim złagodzenie kryteriów i warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych (procent netto odpowiednio około 50% i około 45%). Jedna czwarta banków wskazała na wzrost zapotrzebowania na finansowanie zakupów dóbr trwałego użytku, zaś jedna piąta wymieniła czynniki nieuwzględnione w ankiecie, zaliczając do nich akcje promocyjne i marketingowe. Po raz pierwszy od czterech kwartałów banki wskazały wśród powodów wzrostu popytu zmiany sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych. W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło 11% banków, jednocześnie jednak 14% *ogółu* banków uznało, że czynnik ten spowodował obniżenie popytu na kredyty konsumpcyjne.

Banki przewidują dalsze istotne złagodzenie polityki kredytowej w zakresie kredytów konsumpcyjnych w III kwartale 2013 r. (procent netto około 47%, zob. wykres 9).

Wzrostu popytu na kredyty konsumpcyjne w nadchodzącym kwartale oczekuje niemal jedna trzecia ankietowanych banków (zob. wykres 11). Jednocześnie około połowa *ogółu* banków nie spodziewa się żadnych zmian w tym zakresie.

Załącznik 1

Metodyka

Wyniki ankiet prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków są wazone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie. Wazenie odpowiedzi poszczególnych podmiotów jest często stosowanym rozwiązaniem przy opracowywaniu wyników ankiet typu jakościowego¹.

Znaczenie poszczególnych banków w danym segmencie rynku reprezentują udziały należności danego banku w należnościach wszystkich 27 banków, które odpowiedziały na ankietę, w rozbiciu na poszczególne kategorie należności. Poniższa tabela prezentuje segment rynku, którego dotyczą poszczególne pytania i kategorię należności, która posłużyła do obliczenia udziałów poszczególnych banków w danym segmencie rynku.

Tabela 1

**Segment rynku i odpowiadająca mu kategoria należności
uwzględniona przy liczeniu wag**

Nr pytań	Segment rynku	Kategoria należności
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla małych i średnich przedsiębiorstw	Należności od małych i średnich przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla dużych przedsiębiorstw	Należności od dużych przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
1, 4, 6, 7	Kredyty długoterminowe dla małych i średnich przedsiębiorstw	Należności od małych i średnich przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
1, 4, 6, 7	Kredyty długoterminowe dla dużych przedsiębiorstw	Należności od dużych przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
2, 3, 5	Kredyty dla przedsiębiorstw ogółem	Należności ogółem od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych
8, 9, 10, 13, 14, 16, 17	Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	Kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych
8, 11, 12, 13, 15, 16, 17	Kredyty konsumpcyjne i inne dla gospodarstw domowych	Należności ogółem od osób prywatnych pomniejszone o kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych

Uwaga: Wszystkie kategorie należności dotyczą rezydentów.

Źródło: NBP.

Poszczególnym odpowiedziom przypisywana jest zatem waga, będąca udziałem banku w danym

¹ Por. M. Bieć „Test koniunktury. Metody, techniki, doświadczenia”, Prace i materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego, Nr 48, SGH, 1996, str. 71-114.

segmencie rynku. Przy liczeniu wag uwzględniono średni stan należności danej kategorii w pierwszym i drugim miesiącu kwartału poprzedzającego kwartał, którego dotyczy ankieta.² Jeżeli bank w którymś z pytań wybrał opcję odpowiedzi „nie dotyczy”, przypisywano mu wagę 0. W ten sposób przy liczeniu struktur dla poszczególnych pytań uwzględniono jedynie te banki, które są aktywne w danym segmencie rynku.

Oprócz struktur dla każdej odpowiedzi policzono tzw. procent netto, który jest różnicą między odsetkiem odpowiedzi pokazujących przeciwne kierunki zmian. Wielkość ta pokazuje zatem ogólną tendencję w danym segmencie rynku. Sposób liczenia procentu netto dla poszczególnych pytań zawiera tabela 2.

Tabela 2
Sposób liczenia procentu netto

Nr pytań	Definicja procentu netto
1, 2, 8, 9, 11	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania kryteriów
3, 10, 12	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej”. Ujemny wskaźnik oznacza, że dany czynnik w większym stopniu przyczynił się do zaostrzenia niż złagodzenia polityki kredytowej.
4, 13	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrósł znacznie” i „wzrósł nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszył się znacznie” i „zmniejszył się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza wzrost popytu.
5, 14, 15	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na wzrost popytu” i „nieznaczny wpływ na wzrost popytu” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na spadek popytu” i „nieznaczny wpływ na spadek popytu”. Dodatni wskaźnik oznacza, że dany czynnik oddziaływał na wzrost popytu, ujemny – na spadek.
6, 16	Różnica między sumą odpowiedzi „zostanie znacznie złagodzona” i „zostanie nieznacznie złagodzona” a sumą odpowiedzi „zostanie znacznie zaostrzona” i „zostanie nieznacznie zaostrzona”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwane złagodzenie polityki kredytowej.
7, 17	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrośnie znacznie” i „wzrośnie nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszy się znacznie” i „zmniejszy się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwany wzrost popytu.

Źródło: NBP.

² Na czas opracowywania wyników ankiety nie są dostępne dane dotyczące stanu należności w poszczególnych bankach w trzecim miesiącu tego kwartału ze względu na ok. trzytygodniowe opóźnienie w raportowaniu.